

podkreśla zapisaną w preambule ustawy ideę, że wspieranie przez państwo rozwoju społeczeństwa obywatelskiego nawiązuje do wielowiekowego dziedzictwa polskiej wspólnoty wolnych obywateli i jednocześnie wypełnia ideały wolności. Zadaniem NIW-CRSO jest zarządzanie programami wsparcia rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz gromadzenie i analizowanie danych ze wszystkich obszarów współpracy administracji państwowej z sektorem obywatelskim.

Realizacja zadań rządowego wsparcia rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w nowej strukturze instytucjonalnej to efekt współpracy Komitetu ds. Pożytku Publicznego oraz NIW-CRSO, a także Rady Działalności Pożytku Publicznego, które współuczestniczą między innymi w procesie przygotowywania, opiniowania i wdrażania programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Wśród nowych propozycji instytucjonalnych i programowych wprowadzonych po 2016 r. należy zauważyć istotne zmiany, jakie zaszły w funkcjonowaniu Programu FIO³³ od 2018 r., kiedy Instytucją Zarządzającą Programem został NIW-CRSO. Organizacje nie muszą już wносить wkładu własnego oraz mogą przeznaczyć część dotacji na rozwój własny. Wprowadzone zostały preferencje dla organizacji mniejszych – z rocznym budżetem do 100 tys. złotych, z małych miejscowości do 50 tys. mieszkańców. System oceny wniosków o dotacje pozwala na ocenę najciekawszych pomysłów, a nie tylko najlepiej napisanych wniosków. Poszerzona została baza ekspertów oceniających wnioski. Wprowadzone we wdrażaniu Programu zmiany zwiększyły jego dostępność dla organizacji mniej doświadczonych i z mniejszych środowisk: 70% wspartych przez NIW-CRSO organizacji otrzymało dotacje po raz pierwszy, a ponad 60% było organizacjami małymi i z mniejszych miejscowości.

2.4 Wnioski płynące z realizacji Programu FIO w poprzednich latach

Wysokie zróżnicowanie podmiotów sektora obywatelskiego

Sektor organizacji pozarządowych w Polsce jest bardzo zróżnicowany. Zgodnie z danymi Stowarzyszenia Klon/Jawor z 2018 r.³⁴: co trzecia organizacja funkcjonuje ponad 15 lat, a także co trzecia organizacja działa poniżej 5 lat. 34% organizacji działa w dużych miastach, 41% w małych i średnich miastach, 25% na wsiach. Potencjał finansowy organizacji pozarządowych jest także zróżnicowany: 28% NGO posiada roczny budżet powyżej 100 tys. zł, natomiast 30%

³³ Gliński, P., Kaczmarczyk, W. (2020), *op. cit.*

³⁴ Za: *Kondycja sektora organizacji pozarządowych w Polsce 2018*, Stowarzyszenie Klon/Jawor, Warszawa 2019.